

**Proces przedaplikacyjny dotyczący modeli
wewnętrznych na potrzeby Wyłącalności II
Zawartość pakietu przedaplikacyjnego**

URZĄD KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO
WARSZAWA, 31 stycznia 2011 r.
(wersja zmieniona z dnia 15 października 2012 r.)

Spis treści

Wykaz skrótów i wybranych pojęć.....	4
Wstęp.....	5
Zawartość pakietu przedaplikacyjnego.....	6
I. List motywacyjny.....	6
II. Struktura organizacyjna i zasoby kadrowe.....	7
III. Zakres pełnego albo częściowego MW	7
IV. Techniczny opis MW	8
V. Modele lub dane zewnętrzne	8
VI. Walidacja	9
VII. Dokumentacja	9
VIII. Zarządzanie MW i systemy kontrolne	9
IX. Test użyteczności	10
X. Zarządzanie ryzykiem a MW	10
XI. Dodatkowe wymogi dla UGK i krajowych ZU wchodzących w ich skład.....	10
XII. Ocena własnego przygotowania	11
Załącznik 1: Wykaz materiałów pomocniczych	12
Załącznik 2: Diagram przebiegu procesu przedaplikacyjnego	14
Załącznik 3A: Drzewo dokumentacji pakietu przedaplikacyjnego.....	15
Załącznik 3B: Drzewo dodatkowej dokumentacji pakietu przedaplikacyjnego dla UGK...	16

Wykaz skrótów i wybranych pojęć

Dyrektywa Wyłalalność II	Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/138/WE z dnia 25 listopada 2009 r. w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Wyłalalność II), Dz.U.UE L z dnia 17 grudnia 2009 r.
UE	Unia Europejska
KE	Komisja Europejska
KNF	Komisja Nadzoru Finansowego
UKNF	Urząd Komisji Nadzoru Finansowego
CEIOPS	Komitet Europejskich Nadzorów Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych (<i>Committee of European and Occupational Pensions Supervisors</i>) – Niezależny komitet doradczy KE oraz stowarzyszenie organów nadzoru ubezpieczeń i pracowniczych programów emerytalnych z państw członkowskich UE. Powstały na mocy decyzji KE 2004/6/WE z 5 listopada 2003 r. (zm. decyzją KE 2009/79/WE z 23 stycznia 2009 r.). Od 1 stycznia 2011 r. zastąpiony przez EIOPA.
EIOPA	Europejski Urząd Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych (<i>European Insurance and Occupational Pensions Authority</i>) – Europejski Urząd Nadzoru powstały na mocy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1094/2010 z dnia 24 listopada 2010 r. Zastąpił CEIOPS.
ZU	Zakład ubezpieczeń – pod tym pojęciem rozumie się zakład ubezpieczeń, zakład prowadzący działalność ubezpieczeniową i reasekuracyjną lub zakład reasekuracji
UGK	Ubezpieczeniowa grupa kapitałowa
SCR	Kapitałowy wymóg wyłalalności (<i>Solvency Capital Requirement</i>)
Solo SCR	SCR wyznaczany przez ZU
Grupowy SCR	SCR wyznaczany przez UGK
RTU	Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe
QIS5	Pięte ilościowe badanie wpływu (<i>Quantitative Impact Study 5</i>)
MW	Model wewnętrzny
Pełny MW	Model wewnętrzny uwzględniający wszystkie wymierne rodzaje ryzyka, na które narażony jest ZU, pokrywający co najmniej kategorie ryzyka ujęte w art. 101(4) dyrektywy Wyłalalność II, tj. ryzyko ubezpieczeniowe, ryzyko rynkowe, ryzyko kredytowe, ryzyko operacyjne.
Częściowy MW	Model wewnętrzny służący do obliczenia: • jednego lub kilku modułów ryzyka lub podmodułów podstawowego kapitałowego wymogu wyłalalności, • wymogu kapitałowego dla ryzyka operacyjnego, • dopasowania (korekty) wymogu wynikającego ze zdolności RTU i podatków odroczonech do pokrywania strat. Model częściowy można stosować biorąc pod uwagę całą działalność ZU lub kilka głównych obszarów działalności.
Modele lub dane zewnętrzne	Modele lub dane dostarczone przez podmiot zewnętrzny
Obszar działalności	Ang. <i>business unit</i> – jednostka funkcjonalna w ramach ZU lub UGK, której zakres został zdefiniowany przez sam ZU lub UGK i nie musi pokrywać się z ZU jako osobą prawną lub osobami prawnymi wchodzącymi w skład UGK. Por.: Porada CEIOPS dla KE dot. częściowych modeli wewnętrznych, rozdział 3.2 „Główne obszary działalności” (<i>major business units</i>), s. 15–18, Porada CEIOPS dla KE dot. testów i standardów do zatwierdzania modeli wewnętrznych, s. 139.
Kategoria ryzyka	Jednostka analizy i pomiaru ryzyka. W art. 101(4) dyrektywy Wyłalalność II wyróżniono kategorie ryzyka, które powinny być uwzględnione w kalkulacji SCR. Kategorie ryzyka zdefiniowane na potrzeby MW powinny odpowiadać kategoriom z art. 101(4) lub są definiowane w podobny sposób.
Czynnik ryzyka	Czynnik, który przyczynia się do powstania ryzyka lub zwiększenia / zmniejszenia jego poziomu.

Wstęę

System Wyłalalność II daje ZU możliwość stosowania MW do wyznaczenia SCR. Zgodnie z art. 112(4) dyrektywy Wyłalalność II, MW jest zatwierdzany przez organ nadzoru w terminie 6 miesięcy od uzyskania kompletnego wniosku od ZU. **Proces przedaplikacyjny to dobrowolna współpraca ZU i organu nadzoru** służąca z jednej strony lepszemu przygotowaniu się przez ZU do złożenia wniosku o zatwierdzenie MW, z drugiej strony ułatwieniu organowi nadzoru terminowego wydania decyzji dotyczącej tego wniosku. **Celem procesu przedaplikacyjnego jest uzyskanie opinii UKNF na temat przygotowania ZU do przystąpienia do procesu zatwierdzania MW.**

Rozpoczynając proces przedaplikacyjny UKNF kontynuuje swoją misję dbania o stabilne funkcjonowanie i bezpieczny rozwój rynku finansowego oraz dąży do rozwoju dialogu pomiędzy rynkiem ubezpieczeniowym a organem nadzoru.

Wymagania i wytyczne zawarte w niniejszym dokumencie służą wyłącznie przeprowadzaniu procesów przedaplikacyjnych przez UKNF. Nie predefiniują ani nie przesądają o ostatecznych wymaganiach polskiego organu nadzoru, które będą mieć zastosowanie w procesie rozpatrywania wniosku o zatwierdzenie MW.

UKNF zaprasza krajowe ZU oraz UGK, dla których KNF będzie nadzorcą grupowym, zamierzające wykorzystywać MW do wyznaczenia SCR już w pierwszym roku funkcjonowania systemu Wyłalalność II¹ i chcą uczestniczyć w procesie przedaplikacyjnym, do złożenia tzw. pakietu przedaplikacyjnego, tj.:

- przesłania listu motywacyjnego dot. przystąpienia do procesu przedaplikacyjnego (patrz sekcja I) do **30 kwietnia 2011 r.**,
- złożenia wymaganych informacji i dokumentów (patrz sekcje II–XII) nie później niż do **30 września 2011 r.**

Zgłoszenia w późniejszym terminie także będą możliwe, ale wówczas UKNF nie gwarantuje zaangażowania zasobów niezbędnych do przeprowadzenia tych procesów. Terminy zakończenia procesów przedaplikacyjnych rozpoczętych w 2011 r. uzależnione będą od oceny przez UKNF stopnia przygotowania ZU do przystąpienia do procesu zatwierdzania MW oraz od daty wejścia w życie dyrektywy Wyłalalność II, która zostanie ostatecznie ustalona w negocjacjach dyrektywy Omnibus II.

Główne etapy procesu przedaplikacyjnego prowadzonego przez UKNF:

- 1) Przesłanie przez ZU listu motywacyjnego do UKNF.
- 2) Indywidualne spotkanie organizacyjne z ZU – omówienie dokumentów wymaganych przez organ nadzoru w ramach pakietu przedaplikacyjnego.
- 3) Złożenie przez ZU pakietu przedaplikacyjnego.
- 4) Otwarcie procesu przedaplikacyjnego dla ZU, który w opinii nadzoru jest do tego przygotowany (decyzja zostanie wydana w terminie 30 dni od dnia otrzymania przez UKNF wymaganych dokumentów).
- 5) Wypracowanie indywidualnego planu procesu przedaplikacyjnego we współpracy z ZU (m.in. określenie ram czasowych, harmonogramu prac).
- 6) Realizacja przez ZU i UKNF ustalonego planu procesu przedaplikacyjnego.
- 7) Sformułowanie przez UKNF opinii co do stopnia przygotowania ZU do przystąpienia do procesu zatwierdzania MW i przekazanie jej ZU.

Należy podkreślić, że:

- Do powodzenia procesu przedaplikacyjnego konieczne jest pełne zaangażowanie obu stron, w tym gotowość ZU do udostępniania organowi nadzoru wszelkich niezbędnych informacji lub dokumentów, również w siedzibie ZU.
- Harmonogram prac może ulegać zmianom wraz z rozwojem procesu przedaplikacyjnego.
- Proces przedaplikacyjny ma na celu uzyskanie opinii UKNF w sprawie przygotowania ZU do przystąpienia do procesu zatwierdzania MW, a zatem **pozytywna ocena w tym procesie nie gwarantuje pozytywnej decyzji organu nadzoru ws. zatwierdzenia MW.**

Wszelkie pytania prosimy zgłaszać na adres: proces.przedaplikacyjny@knf.gov.pl lub telefonicznie na nr tel. +48 22 262 49 55 (sekretariat Departamentu Inspekcji Ubezpieczeniowych i Emerytalnych).

¹ Zgodnie z projektem nowelizacji dyrektywy Wyłalalność II (tzw. dyrektywa Omnibus II), nowy system powinien zacząć funkcjonować w państwach członkowskich od 1 stycznia 2013 r.

Zawartość pakietu przedaplikacyjnego

Podstawą do określenia zawartości pakietu przedaplikacyjnego przez UKNF są wytyczne 3 poziomu dotyczące procesu przedaplikacyjnego wydane przez CEIOPS: *CEIOPS Level 3 Guidance on Solvency II: Pre-application process for Internal Models (CEIOPS-DOC-76/10)*, przepisy dyrektywy Wyłącalność II dotyczące modeli wewnętrznych oraz porady CEIOPS dla KE dotyczące aktów wykonawczych do dyrektywy Wyłącalność II. Szczegółowy spis ww. materiałów zawarty został w załączniku nr 1 do niniejszego dokumentu.

Pakiet przedaplikacyjny stanowią informacje i dokumenty, które powinien dostarczyć w formie pisemnej do UKNF:

- ZU, który zamierza wyznaczać solo SCR własnym MW (nie będącym modelem grupowym) lub ZU należący do UGK, której podmiot dominujący umiejscowiony jest poza Polską, a zamierzający wykorzystywać do wyznaczania solo SCR model grupowy,
- podmiot dominujący UGK, dla której KNF będzie nadzorcą grupowym.

W przypadku otwarcia procesu przedaplikacyjnego, ww. podmiot będzie proszony o dodatkowe informacje i dokumenty, nie wymienione w niniejszym dokumencie. Wszystkie dokumenty mogą być składane w języku polskim lub angielskim.

Informacje i dokumenty, wchodzące w skład pakietu przedaplikacyjnego, wskazane zostały w poszczególnych punktach kolejnych sekcji. W sekcji XI określono dodatkowe wymagania dotyczące UGK, dla których KNF będzie nadzorcą grupowym oraz dla krajowych ZU należących do UGK, których podmioty dominujące umiejscowione są poza Polską, a zamierzających wykorzystywać do wyznaczania solo SCR model grupowy. W sekcji XII krajowe ZU oraz UGK, dla których KNF będzie nadzorcą grupowym są proszone o wypełnienie arkusza oceny własnego przygotowania.

Wymagany zakres pakietu przedaplikacyjnego:

- I. List motywacyjny
- II. Struktura organizacyjna i zasoby kadrowe
- III. Zakres pełnego albo częściowego MW
- IV. Techniczny opis MW
- V. Modele zewnętrzne
- VI. Walidacja
- VII. Dokumentacja
- VIII. Zarządzanie MW i systemy kontrolne
- IX. Test użyteczności
- X. Zarządzanie ryzykiem a MW
- XI. Dodatkowe wymogi dla UGK i krajowych ZU wchodzących w ich skład
- XII. Ocena własnego przygotowania

Ileokroć w dokumencie pojawia się odniesienie do formuły standardowej SCR, należy przyjąć jej schemat zgodny ze specyfikacją techniczną badania QIS5. ZU jest proszony o dokonanie wszelkich obliczeń na danych na dzień 30 czerwca 2010 r. (dopuszcza się wykorzystanie wyników QIS5).

I. List motywacyjny

List motywacyjny powinien zawierać zarys planów ZU w zakresie wykorzystywania MW do wyznaczania SCR (maks. 1 strona), w tym:

- I.1. Deklarację organu zarządzającego ZU, że ZU zamierza wykorzystywać MW (częściowy albo pełny) do wyznaczania SCR po wejściu w życie systemu Wyłącalność II.
- I.2. Planowaną datę złożenia do UKNF pakietu przedaplikacyjnego.
- I.3. Planowaną datę złożenia do organu nadzoru wniosku o zatwierdzenie MW.
- I.4. Wyrażenie pełnej gotowości do współpracy z UKNF w procesie przedaplikacyjnym, w tym do udostępniania wszelkich niezbędnych informacji lub dokumentów, także w siedzibie ZU.
- I.5. Wskazanie osób z ZU do kontaktu z UKNF w czasie trwania procesu przedaplikacyjnego w sprawach związanych z przebiegiem tego procesu.

List motywacyjny powinien zostać podpisany przez organ zarządzający ZU.

II. Struktura organizacyjna i zasoby kadrowe

Opis struktury organizacyjnej i zasobów kadrowych przygotowywany na potrzeby pakietu przedaplikacyjnego powinien obejmować przedstawienie struktury organizacyjnej, ze szczególnym uwzględnieniem komórek organizacyjnych zaangażowanych w budowę i wdrożenie MW. Pozwoli to UKNF na zapoznanie się z możliwościami kadrowymi, jakimi dysponuje ZU w celu budowy i rozwoju MW, a także do przygotowania niezbędnej dokumentacji. W powyższym zakresie, w ramach pakietu przedaplikacyjnego, ZU proszony jest o:

- II.1. Dostarczenie schematu organizacyjnego ZU, ze szczególnym uwzględnieniem stanowisk i komórek organizacyjnych, które mają istotny wpływ na budowę MW, jego wdrożenie, testowanie, analizę wyników, walidację, sposób jego wykorzystywania (test użyteczności) oraz akceptację jego zmian i modyfikacji. Ponadto, ZU jest proszony o wskazanie komitetów sterujących lub innych zespołów powołanych w ZU w celu podejmowania kluczowych decyzji w zakresie: MW, zarządzania ryzykiem, zarządzania kapitałem, fuzji i przejęć, ALM, taryfikacji, ograniczania ryzyka, itp. (maks. 5 stron).
- II.2. Opisanie ról i odpowiedzialności stanowisk, komórek organizacyjnych oraz komitetów sterujących i zespołów, o których mowa w punkcie II.1 (maks. 2 strony). W szczególności:
 - a. podanie wykazu osób odpowiedzialnych za budowę i walidację MW (włączając osoby nie zatrudnione w ZU, np. zewnętrznych konsultantów) wraz ze wskazaniem ich kwalifikacji zawodowych, doświadczenia istotnych dla wykonywania zadań związanych z MW,
 - b. podanie składu komitetów sterujących lub innych zespołów powołanych w ZU w celu podejmowania kluczowych decyzji (o których mowa w pkt. II.1), ze wskazaniem osób kierujących ich pracami,
 - c. podanie docelowej liczby pełnoetatowych pracowników ZU przeznaczonych do pracy nad MW.

III. Zakres pełnego albo częściowego MW

Zgodnie z art. 112 dyrektywy Wyłagalność II, do wyznaczania SCR ZU może stosować pełny albo częściowy MW.

Zakres MW

W zakresie opisu zakresu MW, na potrzeby pakietu przedaplikacyjnego, ZU proszony jest o:

- III.1. Przedstawienie syntezy MW – skrótowego opisu MW, zrozumiałego dla osób o różnym profilu wykształcenia (*high level overview*) (maks. 10 stron).
- III.2. Przedstawienie struktury i schematu architektury MW w postaci diagramu (maks. 5 stron).
- III.3. Dostarczenie wykazu i definicji obszarów działalności oraz kategorii ryzyka, które obejmuje MW (maks. 5 stron).

Uzasadnienie stosowania częściowego MW

Jeżeli ZU planuje wykorzystywać częściowy MW do wyznaczania SCR, wówczas dodatkowo proszony jest o dostarczenie:

- III.4. Szczegółowego uzasadnienia stosowania częściowego MW (maks. 5 stron), w tym wyjaśnienia:
 - a. dlaczego profil poszczególnych kategorii ryzyka modelowanych za pomocą MW jest lepiej odzwierciedlany niż poprzez zastosowanie formuły standardowej,
 - b. dlaczego ZU nie zdecydował się na modelowanie pozostałych kategorii ryzyka za pomocą MW.
- III.5. Opisu sposobu agregacji wyników częściowego MW z formułą standardową oraz uzasadnienia stosowanej techniki (maks. 1 strona).

IV. Techniczny opis MW

Techniczny opis MW, przygotowywany na potrzeby pakietu przedaplikacyjnego, powinien zawierać wskazanie poszczególnych czynników ryzyka oraz szczegółową analizę założeń przyjętych w MW. Ma on umożliwić UKNF zrozumienie sposobu modelowania poszczególnych kategorii ryzyka. W powyższym zakresie, w ramach pakietu przedaplikacyjnego, ZU proszony jest o:

Metodyka modelu: modelowanie kategorii i czynników ryzyka

- IV.1. Wskazanie kluczowych założeń przyjętych w MW, tj. takich które mają największy wpływ na SCR (maks. 5 stron).
- IV.2. Wskazanie metod wykorzystywanych do modelowania każdej kategorii ryzyka objętej MW (maks. 5 stron).
- IV.3. Wskazanie zidentyfikowanych czynników ryzyka dla każdej modelowanej kategorii ryzyka (maks. 5 stron).
- IV.4. Wskazanie, które z wymienionych w poprzednim punkcie czynników ryzyka nie są ujęte w MW (maks. 2 strony).

Metodyka modelu: zależność, agregacja i dywersyfikacja

- IV.5. Wskazanie metod modelowania zależności oraz agregacji wykorzystywanych na poszczególnych poziomach MW (np. czynniki ryzyka, kategorie ryzyka, linie biznesu itp.) (maks. 2 strony).
- IV.6. Podanie wielkości efektu dywersyfikacji solo SCR (maks. 1 strona).

Metodyka modelu: wycena aktywów i zobowiązań

- IV.7. Wskazanie przyjętych zasad oraz wykorzystywanych metod dla rynkowej wyceny aktywów, w oparciu o którą będzie wyznaczany SCR za pomocą MW (maks. 1 strona).
- IV.8. Wskazanie przyjętych zasad oraz wykorzystywanych metod dla rynkowej wyceny zobowiązań, w oparciu o którą będzie wyznaczany SCR za pomocą MW (maks. 1 strona).

Metodyka modelu: słabe strony MW

- IV.9. Wskazanie słabych stron MW oraz przypadków, w których MW może nie działać prawidłowo (maks. 5 stron).

Porównanie wyników MW (pełnego albo częściowego) z formułą standardową

- IV.10. Podanie SCR obliczonego za pomocą MW oraz za pomocą formuły standardowej (maks. 1 strona).

Wykorzystanie oceny eksperckiej

- IV.11. Wskazanie głównych obszarów wykorzystywania ocen eksperckich w odniesieniu do założeń, danych i parametrów (maks. 1 strona).
- IV.12. Opisanie sposobu wykorzystania ocen eksperckich w MW, ze wskazaniem osób dokonujących poszczególnych ocen oraz ich kwalifikacji zawodowych (maks. 3 strony).

V. Modele lub dane zewnętrzne

Zgodnie z art. 126 dyrektywy Wyłącalność II *stosowanie modelu lub danych zewnętrznych nie stanowi uzasadnienia dla wyłączenia ich z obowiązku spełnienia jakiegokolwiek z wymagań dotyczących modelu wewnętrznego określonych w art. 120–125*. W związku z powyższym, w ramach pakietu przedaplikacyjnego, ZU proszony jest o:

- V.1. Wskazanie, gdzie w MW wykorzystywane są modele zewnętrzne lub dane zewnętrzne (maks. 1 strona).
- V.2. Opisanie sposobu weryfikacji spójności modeli zewnętrznych lub danych zewnętrznych z MW (maks. 1 strona).
- V.3. Wyjaśnienie, w jaki sposób ZU zapewnia zgodność modelu zewnętrznego lub danych zewnętrznych z wymogami systemu Wyłącalność II dotyczącymi MW (art. 120–125 dyrektywy Wyłącalność II) (maks. 1 strona).

VI. Walidacja

Zgodnie z art. 124 dyrektywy Wyłatalność II, ZU *posiadają regularny cykl walidacji modelu, obejmujący monitorowanie skuteczności wyników modelu wewnętrznego, dokonywanie przeglądu ciągłej stosowności jego specyfikacji oraz porównywanie jego wyników z danymi wynikającymi ze zgromadzonych doświadczeń*. W zakresie walidacji MW, w ramach pakietu przedaplikacyjnego, ZU proszony jest o:

Proces walidacji

- VI.1. Wskazanie obszarów MW, dla których przeprowadzony został proces walidacji (maks. 1 strona).
- VI.2. Opisanie procesu walidacji MW (w tym obszarów objętych walidacją oraz wykorzystywanych narzędzi walidacji), z uwzględnieniem walidacji ocen eksperckich oraz modeli lub danych zewnętrznych. Wskazanie zakresu oraz częstotliwość sporządzania raportów walidacyjnych MW (maks. 5 stron).

Audyt wewnętrzny

- VI.3. Opisanie roli audytu wewnętrznego (rozumianego zgodnie z art. 47 dyrektywy Wyłatalność II) w procesie oceny adekwatności i efektywności procedur związanych z budową i użytkowaniem MW (maks. 2 strony).

Analiza wyników MW

Jeżeli na obecnym etapie prac nad MW ZU przeprowadza analizy wyników modelu, wówczas proszony jest o dostarczenie:

- VI.4. Wykazu przeprowadzanych analiz zmienności SCR (np. analiza wrażliwości, testy stresu, analiza scenariuszowa, analiza błędu symulacji, itp.) (maks. 1 strona).

VII. Dokumentacja

Zgodnie z art. 125 dyrektywy Wyłatalność II, ZU powinny posiadać dokumentację MW. Dokumentacja ta powinna być na tyle szczegółowa i kompletna, że niezależna, zaznajomiona z tematyką strona trzecia jest na jej podstawie w stanie zrozumieć i ocenić stosowane rozumowanie, metodologię oraz szczegóły operacyjne MW. W zakresie dokumentacji MW, w ramach pakietu przedaplikacyjnego, ZU proszony jest o:

- VII.1. Przedstawienie wykazu posiadanej oraz planowanej dokumentacji MW. Wykaz ten powinien zawierać także dokumentację i wytyczne dla użytkowników MW (maks. 5 stron).
- VII.2. Przedstawienie harmonogramu prac nad dokumentacją MW wraz z podaniem planowanego terminu powstania każdego dokumentu (maks. 2 strony).

VIII. Zarządzanie MW i systemy kontrolne

W ramach przygotowania opisu procesu zarządzania MW i systemów kontrolnych na potrzeby pakietu przedaplikacyjnego, ZU powinien wykazać, że w odpowiedni sposób zarządza MW oraz że posiada system kontroli wewnętrznej, dostosowany do skali działalności oraz natury i złożoności ryzyka, na które jest narażony. W powyższym zakresie, w ramach pakietu przedaplikacyjnego, ZU proszony jest o:

Zgodność z wymogami dyrektywy Wyłatalność II

- VIII.1. Przedstawienie harmonogramu projektu przygotowania ZU do funkcjonowania zgodnie z systemem Wyłatalność II, wraz z wyszczególnieniem ścieżek krytycznych (maks. 5 stron).
- VIII.2. Przedstawienie harmonogramu prac zmierzających do spełnienia przez MW wymogów systemu Wyłatalność II, dotyczących MW, do planowanej daty złożenia wniosku o zatwierdzenie modelu (maks. 1 strona).

Zarządzanie MW

- VIII.3. Przedstawienie opisu procesu zarządzania MW, w szczególności procesu budowy, implementacji, testowania i walidacji MW oraz sporządzania dokumentacji MW. Wskazanie roli organu zarządzającego ZU oraz funkcji zarządzania ryzykiem w procesie zarządzania MW (maks. 5 stron).

Kontrola wewnętrzna

VIII.4. Opisane roli kontroli wewnętrznej (rozumianej zgodnie z art. 46 dyrektywy Wyłącalność II) w zarządzaniu MW w ZU (np. w modyfikacji MW, określaniu kierunku rozwoju MW, tworzeniu dokumentacji MW) (maks. 2 strony).

IT i bezpieczeństwo

VIII.5. Przedstawienie architektury IT obejmującej w szczególności systemy, narzędzia, aplikacje i interfejsy, wraz ze wskazaniem obszaru i stopnia ich wykorzystania przez MW (maks. 2 strony).

VIII.6. Opisane planu ciągłości działania i procedur związanych ze wznowieniem infrastruktury technicznej niezbędnej do działania MW oraz innych istotnych dla niego danych (maks. 2 strony).

IX. Test użyteczności

Zgodnie z art. 120 dyrektywy Wyłącalność II, ZU *wykazują, że model wewnętrzny jest powszechnie stosowany i odgrywa ważną rolę w ich systemie zarządzania*. W związku z powyższym, w ramach pakietu przedaplikacyjnego, ZU proszony jest o:

IX.1. Wskazanie obecnego oraz docelowego sposobu wykorzystywania MW w działalności ZU (maks. 2 strony).

IX.2. Opisane ról i odpowiedzialności członków organu zarządzającego ZU w zakresie MW (maks. 2 strony).

IX.3. Wskazanie okresu do momentu złożenia pakietu przedaplikacyjnego, w którym MW był stosowany jako część systemu zarządzania ryzykiem i procesu podejmowania decyzji (maks. 1 strona).

X. Zarządzanie ryzykiem a MW

Zgodnie z art. 44(1) oraz 112(5) dyrektywy Wyłącalność II, organ nadzoru, zanim wyda decyzję zatwierdzającą wniosek o stosowanie modelu, powinien być przekonany, że w ZU jest wdrożony efektywny system zarządzania ryzykiem, obejmujący strategię, procesy i procedury sprawozdawcze konieczne do określenia, pomiaru, monitorowania, zarządzania i raportowania o ryzyku, na które ZU jest narażony, w sposób ciągły. ZU powinien więc wykazać, w kontekście MW, że posiada adekwatny, efektywny i odpowiednio udokumentowany system zarządzania ryzykiem. System ten powinien obejmować m.in. politykę oraz procedury zarządzania ryzykiem. W zakresie zarządzania ryzykiem i określenia profilu ryzyka, w ramach pakietu przedaplikacyjnego, ZU proszony jest o:

Strategia i polityka zarządzania ryzykiem

X.1. Opisane strategii zarządzania ryzykiem, w tym wskazanie celu procesu zarządzania ryzykiem, zdefiniowanie i określenie apetytu na ryzyko oraz przypisanie odpowiedzialności za obszary zarządzania ryzykiem (maks. 5 stron).

X.2. Opisane polityki zarządzania ryzykiem, w tym podanie definicji „istotności” ryzyka oraz wskazanie wszystkich istotnych dla działalności ZU kategorii ryzyka wraz z ich definicjami (maks. 5 stron).

Procesy i procedury

X.3. Wyszczególnienie posiadanych polityk, procesów i procedur umożliwiających identyfikację, ocenę, zarządzanie i monitorowanie ryzyka (maks. 2 strony).

X.4. Przedstawienie opisu procesu i cyklu raportowania na potrzeby zarządzania ryzykiem, z wyszczególnieniem przygotowywanych raportów i wskazaniem częstotliwości ich sporządzania (maks. 2 strony).

XI. Dodatkowe wymogi dla UGK i krajowych ZU wchodzących w ich skład

UGK, dla których KNF będzie nadzorcą grupowym oraz krajowe ZU, zamierzające wykorzystywać do wyznaczania solo SCR model grupowy, należące do ubezpieczeniowych grup kapitałowych, których

podmioty dominujące umiejscowione są poza Polską, poza dostarczeniem informacji i dokumentów wskazanych w sekcjach I–X, proszone są także o:

UGK, dla których KNF będzie nadzorcą grupowym

- XI.1. Przedstawienie struktury organizacyjnej UGK (maks. 2 strony).
- XI.2. Wskazanie komitetów sterujących lub innych zespołów działających na poziomie UGK w zakresie zarządzania ryzykiem wraz z podaniem ich składu oraz osób kierujących ich pracami (maks. 1 strona).
- XI.3. Wskazanie, które spośród wymienionych w pkt. XI.1 jednostek objęte są grupowym MW (maks. 1 strona).
- XI.4. Przedstawienie, aktualnego na koniec ostatniego przed dniem złożenia pakietu przedaplikacyjnego kwartału, wykazu umów reasekuracji, udzielonych gwarancji, poręczeń, pożyczek i innych podobnych porozumień zawartych pomiędzy podmiotami wchodzącymi w skład UGK (maks. 3 strony).
- XI.5. Wyjaśnienie sposobu agregacji wyników MW dla poszczególnych podmiotów prawnych wchodzących w skład UGK, kategorii ryzyka lub głównych obszarów ryzyka objętych MW w celu wyznaczenia grupowego SCR (maks. 1 strona).
- XI.6. Podanie wielkości efektu dywersyfikacji SCR dla grupy (maks. 1 strona).
- XI.7. Podanie wielkości SCR wyznaczonego MW oraz formułą standardową dla poszczególnych ZU wchodzących w skład UGK oraz dla grupy (maks. 1 strona). Podanie wielkości wymogów kapitałowych dla innych niż ZU podmiotów prawnych wchodzących w skład UGK.
- XI.8. Wskazanie obszarów działalności ZU wchodzących w skład UGK podlegających outsourcingowi do innych podmiotów z UGK (maks. 2 strony).

Krajowe ZU, zamierzające wykorzystywać do wyznaczania solo SCR model grupowy UGK, których podmioty dominujące umiejscowione są poza Polską

- XI.9. Przedstawienie zarysu struktury organizacyjnej UGK, uwzględniającej krajowy ZU (maks. 1 strona).
- XI.10. Przedstawienie, aktualnego na koniec ostatniego przed dniem złożenia pakietu przedaplikacyjnego kwartału, wykazu umów reasekuracji, udzielonych gwarancji, poręczeń, pożyczek i innych podobnych porozumień zawartych przez krajowy ZU z podmiotami wchodzącymi w skład UGK (maks. 2 strony).
- XI.11. Wskazanie działań podjętych przez UGK, mających na celu wsparcie krajowego ZU w zrozumieniu i wdrożeniu MW (maks. 2 strony).
- XI.12. Opisanie udziału krajowego ZU w procesie budowy MW. Wskazanie pracowników krajowego ZU zaangażowanych w prace nad MW na poziomie UGK, w szczególności podanie komitetów, grup, zespołów, których członkami są niniejsi pracownicy (maks. 2 strony).
- XI.13. Wskazanie obszarów działalności krajowego ZU outsourcingowanych do UGK (maks. 2 strony).

XII. Ocena własnego przygotowania

Ocena własnego przygotowania ma zidentyfikować słabe i mocne strony MW. Ponadto ma wskazać, w jakim stopniu obecnie MW spełnia wymogi systemu Wyłacalność II dotyczące modeli wewnętrznych. Własna ocena polega na wypełnieniu formularza zamieszczonego w serwisie internetowym UKNF (www.knf.gov.pl), w sekcji „Wyłacalność podmiotów sektora ubezpieczeniowego (Solvency I i II)”.

Załącznik 1: Wykaz materiałów pomocniczych

W poniższej tabeli zawarto wykaz dokumentów zawierających informacje przydatne w procesie przygotowań do złożenia wniosku o zatwierdzenie MW. *Uwaga: Porady CEIOPS dla KE zawierają propozycje uregulowań aktu wykonawczego do dyrektywy Wyłącalność II. Nie mają jednak charakteru wiążącego, a ostateczne przepisy aktu wykonawczego mogą się od nich różnić.*

Tytuł i nr dokumentu	Data publikacji	Zagadnienia istotne dla przygotowania wniosku o zatwierdzenie MW
Dyrektywa Wyłącalność II (2009/138/WE)	12.2009	W szczególności art. 112–126 dot. MW, art. 75–85 dot. wyceny aktywów i pasywów, w tym RTU, art. 87–97 dot. wyznaczania środków własnych (bilans wg metodyki Wyłącalności II), art. 100–110 dot. wyznaczania SCR formułą standardową, art. 128–129 dot. wyznaczania MCR, art. 41–49 dot. systemu zarządzania.
Roboczy skonsolidowany projekt aktu wykonawczego do dyrektywy Wyłącalność II (wersja z 10.2010)	nieopublikowany, w 10.2010 udostępniony PIU do konsultacji	W szczególności art. 203–235 dot. MW, art. 327–334 dot. MW dla UGK, art. 5–72 dot. wyceny aktywów i pasywów, w tym RTU, oraz wyznaczania środków własnych (bilans wg metodyki Wyłącalności II), art. 75–202 dot. wyznaczania SCR formułą standardową, art. 236–242 dot. wyznaczania MCR, art. 249–265 dot. systemu zarządzania, art. 321–326 dot. SCR i środków własnych UGK.
Specyfikacja techniczna badania QIS5 (wraz z 2 erratami)	07.2010	Zgodne z roboczymi projektami aktu wykonawczego z 07.2010 zasady: wyceny aktywów i pasywów, w tym RTU, oraz wyznaczania środków własnych (bilans wg metodyki Wyłącalności II), wyznaczania SCR formułą standardową, wyznaczania SCR i środków własnych UGK.
Wytyczne 3 poziomu dotyczące procesu przedaplikacyjnego <i>CEIOPS Level 3 Guidance on Solvency II: Pre-application process for Internal Models (former Consultation Paper 80)</i> CEIOPS-DOC-76/10	03.2010	Przebieg procesu przedaplikacyjnego, zawartość pakietu przedaplikacyjnego, organizacja pracy w organie nadzoru, elementy podlegające ocenie, dokumentacja wymagana od ZU.
Porada CEIOPS dla KE – Częściowe MW <i>CEIOPS' Advice for L2 Implementing Measures on SII: Partial internal models (former Consultation Paper 65)</i> CEIOPS-DOC-61/10	01.2010	Specyficzne wymagania wobec częściowych MW, m.in.: zakres częściowego MW, koncepcja głównych obszarów działalności, plan rozwoju modelu częściowego, zatwierdzanie częściowych MW, agregacja wyników uzyskanych częściowym MW z wynikami uzyskanymi za pomocą formuły standardowej, zastosowanie zasady proporcjonalności do wymagań dotyczących częściowych MW.
Porada CEIOPS dla KE – Proces zatwierdzania modeli wewnętrznych zakładów ubezpieczeń <i>CEIOPS' Advice for L2 Implementing Measures on SII: Procedure to be followed for the approval of an internal model, including the addendum on group specificities (former Consultation Paper 37)</i> CEIOPS-DOC-28/09	11.2009	Przebieg procesu przedaplikacyjnego i procesu zatwierdzania MW, zawartość wniosku o zatwierdzenie MW, elementy i dokumentacja oceniane przez organ nadzoru, przebieg oceny, procedura podejmowania decyzji przez organ nadzoru. Wyodrębniono specyficzne kwestie dot. częściowych MW (m.in. rozdział 3.3 dot. polityki wprowadzania zmian do MW) oraz grupowych MW (m.in. dodatkowe wymagane informacje lub dokumenty oraz elementy podlegające ocenie).
Porada CEIOPS dla KE - Standardy do spełnienia przez MW (pełny i częściowy) w procesie zatwierdzania modelu przez organ nadzoru <i>CEIOPS' Advice for L2 Implementing Measures on SII:</i>	11.2009	Szczegółowe wymagania w zakresie art. 120–126 dyrektywy Wyłącalność II. W szczególności: test użyteczności, zarządzanie MW (wymagania uzupełniające ogólne wymogi w zakresie systemu zarządzania, tj. poradę CEIOPS-DOC-29/09), standardy statystyczne, standardy jakości danych, kalibracja, przypisanie zysków i strat, walidacja, dokumentacja, specyficzne wymagania

<i>Tests and standards for internal model approval (former Consultation Paper 56)</i> CEIOPS-DOC-48/09		dot. zewnętrznych modeli lub danych.
Artykuł: Daria Ringwelska, <i>Model wewnętrzny w systemie Wyłąalności II – droga do jego zatwierdzenia.</i> , Wiadomości Ubezpieczeniowe nr 1/2010	04.2010	Zarys najważniejszych informacji z dyrektywy Wyłąalności II oraz z porad CEIOPS dla KE dot. MW i ich zatwierdzenia przez organ nadzoru.
Robocze projekty wytycznych 3 poziomu dot.: • systemu zarządzania • własnej oceny ryzyka i wyłąalności (ORSA)	nieopublikowany, w 01.2011 przekazany CEA (a w jej ramach PIU) do wstępnych konsultacji	Specyficzne wymagania w zakresie systemu zarządzania (m.in. dot. funkcji zarządzania ryzykiem i funkcji aktuarialnej) oraz ORSA dla ZU wyznaczających SCR za pomocą MW.
Porada CEIOPS dla KE – System zarządzania <i>CEIOPS' Advice for L2 Implementing Measures on SII: System of Governance (former Consultation Paper 33)</i> CEIOPS-DOC-29/09	11.2009	Poprawnie wdrożony i funkcjonujący w ZU system zarządzania jest niezbędny, aby organ nadzoru mógł zatwierdzić MW (art. 44(1) i 112(5) dyrektywy Wyłąalności II). Porada zawiera szczegółowe wymagania dot. systemu zarządzania wobec wszystkich ZU (także stosujących MW).
Porada CEIOPS dla KE – Sprawozdawczość na potrzeby organu nadzoru oraz publiczne ujawnianie informacji <i>CEIOPS' Advice for L2 Implementing Measures on SII: Supervisory reporting and disclosure (former Consultation Paper 58)</i> CEIOPS-DOC-50/09	11.2009	Specyficzne wymagania w zakresie sprawozdawczości do organu nadzoru oraz publicznego ujawniania informacji dla ZU wykorzystujących MW do wyznaczania SCR.
Porada CEIOPS dla KE – Nadzór nad grupą: Ocena wyłąalności ubezpieczeniowej grupy kapitałowej <i>CEIOPS' Advice for L2 Implementing Measures on SII: Group solvency assessment (former Consultation Paper 60)</i> CEIOPS-DOC-52/09	11.2009	Definicja i zakres UGK do celów oceny wyłąalności grupy, sposób wyznaczania SCR grupowego – ogólne zasady i metody obliczeń, dopuszczalne elementy środków własnych na pokrycie SCR grupowego.
Porada CEIOPS dla KE – Nadzór nad grupą: Transakcje wewnątrzgrupowe i koncentracja ryzyka <i>CEIOPS' Advice for L2 Implementing Measures on SII: Intra-group transactions and risk concentration (former Consultation Paper 61)</i> CEIOPS-DOC-53/09	11.2009	Definicja, zakres, typy i progi transakcji wewnątrzgrupowych, definicja zakres, typy i progi koncentracji ryzyka, raportowanie o transakcjach wewnątrzgrupowych i koncentracjach ryzyka.

Porady CEIOPS dla KE dostępne są (w wersji angielskiej) pod adresem:

- <https://eiopa.europa.eu/publications/sii-final-l2-advice/index.html>

Wytyczne 3 poziomu dot. procesu przedaplikacyjnego (w wersji angielskiej):

- http://www.knf.gov.pl/o_nas/wspolpraca_miedzynarodowa/unia/regulacje_i_dokumenty_powi_azane/solvency_II.html
- <https://eiopa.europa.eu/en/publications/standards-and-more/index.html>

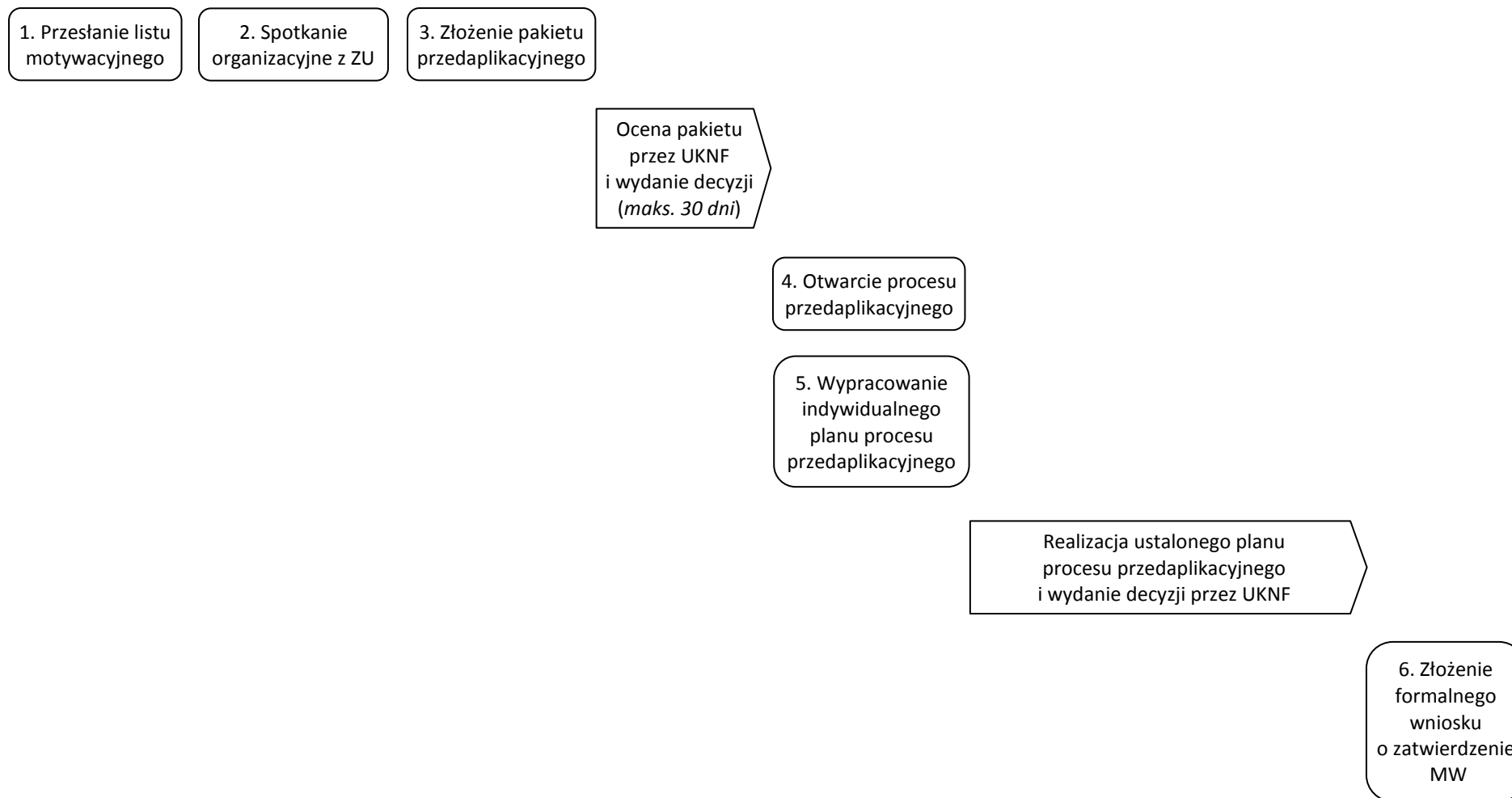
Dokumenty dot. badania QIS5, w tym specyfikacja techniczna (w wersji angielskiej):

- http://www.knf.gov.pl/o_nas/wspolpraca_miedzynarodowa/unia/regulacje_i_dokumenty_powi_azane/QIS5.html
- <https://eiopa.europa.eu/en/consultations/qis/quantitative-impact-study-5/index.html>

Załącznik 2: Diagram przebiegu procesu przedaplikacyjnego

Najpóźniej do 30.04.2011

30.09.2011

Załącznik 3A: Drzewo dokumentacji pakietu przedaplikacyjnego (Szczegółowe wymagania określono w sekcjach I–X,XII)

List motywacyjny	Struktura organizacyjna	Zakres modelu	Techniczny opis MW	Modele zewnętrzne	Walidacja	Dokumentacja	Zarządzanie MW i systemy kontrolne	Test użyteczności	Zarządzanie ryzykiem a MW
Deklaracja wykorzystywania MW albo CMW	Przedstawienie schematu organizacyjnego ZU	Przedstawienie syntezy MW	Wskazanie kluczowych założeń przyjętych w MW	Wskazanie obszarów wykorzystywania danych zewnętrznych lub MZ	Wskazanie zwalidowanych obszarów MW	Wykaz posiadanej i planowanej dokumentacji MW	Przedstawienie harmonogramu projektu przygotowania ZU do systemu Wypłacalność II	Wskazanie obecnego i docelowego sposobu wykorzystania MW w działalności ZU	Opis strategii zarządzania ryzykiem
Wskazanie planowanej daty złożenia pakietu przedaplikacyjnego	Wskazanie ról i odpowiedzialności pracowników w zakresie MW	Przedstawienie struktury i architektury MW	Wskazanie metod modelowania poszczególnych kategorii ryzyka	Opis sposobu weryfikacji spójności MZ lub danych zewnętrznych	Opis procesu walidacji MW	Harmonogram tworzenia dokumentacji MW	Harmonogram prac do spełnienia przez MW wymogów dyrektywy	Opis ról i odpowiedzialności członków organu zarządzającego ZU w zakresie MW	Opis polityki zarządzania ryzykiem
Wskazanie planowanej daty złożenia wniosku o zatwierdzenie MW	Wskazanie składu komitetów sterujących i innych zespołów powołanych do podejmowania decyzji w ZU	Zdefiniowanie i wskazanie obszarów działalności i kategorii ryzyka objętych MW	Wskazanie zidentyfikowanych czynników ryzyka	Wskazanie sposobu zapewnienia zgodności danych zewnętrznych lub MZ z wymogami	Opis roli audytu wewnętrznego w ocenie MW		Opis procesu zarządzania MW	Wskazanie okresu przez który MW był wykorzystywany do podejmowania decyzji	Wyszczególnienie polityk, procesów i procedur dot. zarządzania ryzykiem
Wyrażenie gotowości do współpracy z UKNF	Wskazanie docelowej liczby pracowników do pracy na MW	Uzasadnienie stosowania CMW	Wskazanie czynników ryzyka nie ujętych w MW		Wykaz przeprowadzanych analiz wyników MW		Opis roli kontroli wewnętrznej w kontekście MW		Opis procesu i cyklu raportowania na potrzeby zarządzania ryzykiem
Wskazanie osób do kontaktu		Wskazanie i uzasadnienie sposobu agregacji wyników CMW z formułą standardową	Wskazanie metod modelowania zależności/agregacji				Przedstawienie architektury IT MW		
			Podanie wielkości efektu dywersyfikacji solo SCR				Opis planu działania w przypadku problemów z IT		
			Wskazanie metod wykorzystywanych do wyceny aktywów						
			Wskazanie metod wykorzystywanych do wyceny zobowiązań						
			Wskazanie słabych stron i przypadków, w których MW może nie działać prawidłowo						
			Podanie SCR wyznaczonego MW i formułą standardową						
			Wskazanie obszarów wykorzystywania ocen eksperckich						
			Opis sposobu wykorzystania ocen eksperckich						

Użyte skróty:	
ZU	„Zakład ubezpieczeń”, przez co rozumie się także zakład prowadzący działalność ubezpieczeniową i reasekuracyjną lub zakład reasekuracji
SCR	Kapitałowy wymóg wypłacalności, od ang. <i>Solvency Capital Requirement</i> ,
MW	Model wewnętrzny
MZ	Model zewnętrzny
CMW	Częściowy model wewnętrzny

Ocena własnego przygotowania
Wypełnienie arkusza Oceny Własnej

Załącznik 3B: Drzewo dodatkowej dokumentacji pakietu przedaplikacyjnego dla UGK (Szczegółowe wymagania określono w sekcjach XI, XII)

XI. Dodatkowe wymogi dla UGK i krajowych ZU wchodzących w ich skład

UGK, dla których KNF jest nadzorcą grupowym	Krajowe ZU, zamierzające wykorzystywać do wyznaczenia solo SCR model grupowy, których podmioty dominujące umiejscowione są poza Polską
Przedstawienie struktury organizacyjnej UGK	Przedstawienie zarysu struktury organizacyjnej UGK, uwzględniającej krajowy ZU
Wskazanie komitetów sterujących i innych zespołów powołanych na poziomie UGK do podejmowania decyzji w zakresie zarządzania ryzykiem	Przedstawienie wykazu umów zawartych przez krajowy ZU z podmiotami z UGK
Wskazanie jednostek objętych grupowym MW	Wskazanie działań podjętych przez UGK, mających na celu wsparcie krajowego ZU w zrozumieniu i wdrożeniu MW
Przedstawienie wykazu umów wewnątrzgrupowych	Opis udziału krajowego ZU w procesie budowy MW
Wyjaśnienie sposobu agregacji wyników MW do poziomu grupy	Wskazanie obszarów działalności krajowego ZU outsourcing'owanych do UGK.
Podanie efektu dywersyfikacji SCR dla grupy	
Porównanie SCR z MW z formułą standardową na poziomie grupy	
Wskazanie obszarów działalności outsourcing'owanych do UGK	

Użyte skróty:

ZU „Zakład ubezpieczeń”, przez co rozumie się także zakład prowadzący działalność ubezpieczeniową i reasekuracyjną lub zakład reasekuracji

UGK Ubezpieczeniowa grupa kapitałowa

SCR Kapitałowy wymóg wyłącalności, od ang. *Solvency Capital Requirement*,

MW Model wewnętrzny